

Gula Pressen

Förbundet De Utvecklingsstördas Väl r.f.

Februari 2010

Storträff och demonstration i Borgå

Gula Pressen

FDUV:s och DUV-rörelsens
medlemsblad

Utgivare

FDUV
Förbundet De
Utvecklingsstördas Vål r.f.
Nordenskiöldsgatan 18 A
00250 Helsingfors
tfn (09) 43 42 36 0
fax (09) 40 77 48

Redaktionssekreterare

Anne Wetterhoff
Nordenskiöldsgatan 18 A
00250 Helsingfors
anne.wetterhoff(a)fduv.fi

Ombrytning & layout

Anne Wetterhoff

Adressförändringar

FDUV
Nordenskiöldsgatan 18 A
00250 Helsingfors
tfn (09) 43 42 36 0
e-post: fduv(a)fduv.fi

Tryckeri

Fram
Vasa 2010

Upplaga

2 550

Pärmbild:

Fotografi från Steg för Steg:s
demonstration i Borgå 6.2.2009.
Foto: Fredrik Scott

Innehåll

Anhöriga, glada amatörer och professionalism	3
Seminarium, fest och demonstration	4
Bostäder för personer med utvecklingsstörning	5
Lärum-förlaget på Educamässan	6
Annika Backmans skiva <i>Ovan där</i>	7
Bemötande av personer med Aspergers syndrom	8
Etiskt forum	9
Arbete genom samarbete	10
Seminarium om sexualitet	11
FPA-kurser	12
Kurser och föreläsningar 2010	13

Sommarens lägerbroschyr medföljer som bilaga!
(ej till medlemmar på Åland, DUV på Åland har egen
sommarverksamhet)

Anhöriga, glada amatörer och professionalism

Rubrikens ordval är mycket medvetet, men det kan samtidigt störa eller t.o.m. såra någon. Därför inledningsvis en liten förklaring.

Inom rörelsen för människor med funktionshinder är det redan ett gammalt talesätt att konstatera, att ingen eller ganska få riktigt frivilligt kommer med. Största delen av oss kommer med därför att vi själva eller någon nära anhörig har ett funktionshinder. Just den rekryteringsprincipen (om den nu kan kallas en princip) leder till att vi alla, på ett eller annat sätt, är amatörer. Och alltid är vi inte särskilt lyckliga eller glada amatörer.

Ödet har alltså satt oss att bevaka ganska mycket och ibland rimmar, allt det vi skall klara av, illa med våra resurser. Vi känner oss därför ganska ofta som om vi skulle komma till korta med en verklighet, som både är svår, hård och allt mera invecklad.

Det ställer krav på vår professionalism. Vi skall alltså i fråga om kunskap och organisatorisk effektivitet klara av att mäta oss med statens och kommunernas organisationer. Vi skall dessutom framstå som en yrkeskunnig och omsorgsfull intressebevakare i jämförelse med våra betydligt större finskspråkiga broder- och systerorganisationer. Det är inga lätta utmaningar och det finns inga riktigt lätta lösningar.

Varför?

Vi kommer alltid att vara en rörelse som huvudsakligen består av människor, som av ett ibland lite oblikt öde möter funktionshindrens mångfald under vardagens stress. I just den meningen kommer vi också alltid att vara amatörer, men amatörer med ett stort hjärta. Det här stora hjärtat kompenserar för många tillkortakommanden och det är vår kanske överlägset viktigaste resurs.

Samtidigt lever vi under ekonomins kalla stjärnor och skall antagligen under det närmaste decenniet klara större utmaningar utan att få större ekonomiska resurser. Det blir ingen lätt match.

Men just nu har vi av ett blidare öde begåvats med både nya fysiska resurser och med ett bättre nätverk. Vi har flyttat in i vårt nya hus och därmed fått verksamhetsförutsättningar, som vi aldrig tidigare haft maken till. Vi har av Penningautomatföreningen blivit belönade för vårt målmedvetna arbete och tilldelats resurser för ytterligare ett juridiskt ombud. Den belöningen står vi inte ensamma för. Vi har fått den tillsammans med en rad andra organisationer, som på ett eller annat sätt står oss nära. Samtidigt har vi tagit de första stegen för att skapa en fungerande takorganisation för fältet för svenskspråkiga funktionshindrade människor.

Vi står alltså bättre rustade inför framtidens utmaningar, men just den bättre rustningen ställer också större krav på oss. Det är krav som förenar oss alla just som anhöriga, som de sociala utmaningarnas glada amatörer och som människor i en allt mera professionaliserad värld.

Orden i rubriken är alltså både en beskrivning och en programförklaring.

*Nils Torvalds
förbundsordförande/FDUV
nils.torvalds(a)netsonic.fi*

Storträff i Borgå 5-6.12.2009

Seminarium, fest och demonstration

KRISTOFFER ÅBERG

Demokrati innebär att alla medborgare har lika rätt att delta; tänk om någon av Storträffens deltagare skulle ställa upp i riksdagsvalet om ett år ...

Karin Hannus, Jenna Sjöström och Anni Roos målar slagord tillsammans med FDUV:s kursplanerare Elina Sagne.

Steg för Steg och FDUV:s etiska forum ordnade Storträff med seminarium och fest i Borgå Folkakademi 5–6 december. Temat för seminariet var mänskliga rättigheter och demokrati. Vi var 45 stycken deltagare runtom Svenskfinland och Åland.

Nalle Öhman fungerade som moderator för seminariet som började med att ordförande Denice Haldín presenterade FDUV:s etiska forum. Därefter var det de inbjudna föreläsarnas tur. Först ut var Nicke Torvalds som berättade historiskt och allmänt om mänskliga rättigheter och demokrati i världen. Han påstod också att vi alla är lika värda. Det var hur bra som helst, ända tills han bad upp Nalle på scen och försökte övertyga oss om att de två är helt lika ...

Nästa i tur var Petter Wallenius som berättade om demokrati i närsamhället. Han hade fina exempel från skolvärlden hur elever kunnat påverka sin skolmiljö. Många av exemplen kunde man utnyttja också på jobbet, AC/DC eller i ett grupphem.

Sist ut av föreläsarna var Conny Bergqvist, som kom ända från Sverige för att dela med sig av sin livshistoria. Det var mycket gripande att höra Connys historia, om hur han först i vuxen ålder fick veta varför han inte var som andra, han hade en lindrig utvecklingsstörning. Vilken lättnad det var att äntligen kunna förklara för sig själv och omgivningen varför man var annorlunda.

Efter föreläsningarna var det dags för workshopar som var relaterade till temat. Deltagarna fick delta i två workshopar av tre alternativ.

- Demokratispel: så fungerar demokrati, med hjälp av lek och spel.
- Musik med budskap: allsång med visor om kärlek, solidaritet och frihet.
- Demonstrationsverkstad: plakat och banderoller med viktiga slagord inför söndagens demonstration.

På kvällen var det dags för en festlig middag. Det var lite självständighetsstämning över det hela med blåvit dukning och läcker finländsk mat. Som avslutning på kvällen blev det dans till svängig dansmusik med charmiga trion Ninno & Fjedde & Elmer. Det var fullt ös hela kvällen, en underbar sammanhållning i hela gänget

FREDRIK SCOTT

Helena Ahlstrand, Ulrica Sund och Jonas Bergholm demonstrerar.

och suverän stämning och många nya vänskaper ...

På söndag morgon hade Steg för Steg sitt årsmöte, men det bästa var ännu framför. Som socker på botten; den stora demonstrationen som alla hade förberett sig på hela veckoslutet. Hela seminariet och workshoparna, gemenskapen under festen, allt skulle kulminera i den stora demonstrationen. Alla var taggade och utrustade med slagord, sånger, banderoller och plakat. Marschen startade från Folkakademin och gick mitt på gatan runt Borgå torg och busstation och stannade framför stads- huset. Riksdagsledamot och Borgå stadsfullmäktiges ordförande Mikaela Nylander tog emot oss, charmade oss, och övertygade oss om att allt skulle bli så bra så bra ... Avslutningsvis fick vi varm saft och pepparkaka, innan vi åkte hem trötta och lyckliga.

Text: Rufus Vahanen

Jonas Bergholm och Thea Bärlund målar plakat.

KRISTOFFER ÅBERG

Bostäder för personer med utvecklingsstörning

Den 21 januari 2010, gjorde statsrådet ett principbeslut om program för ordnande av boende och anslutande tjänster för utvecklingsstörda för åren 2010–2015.

Programmet stödjer byggande av nya bostäder för personer med utvecklingsstörning. Det är meningen att mellan åren 2010 och 2015 bygga cirka 470 nya bostäder och totalrenovera ungefär 60 lägenheter för målgruppen. Bostäderna finansieras i huvudsak av ARA eller RAY.

Principbeslutet är viktigt, äntligen stödjer statsmakten på ett mycket konkret sätt boende för utvecklingsstörda och tar avstånd från institutionsboende. I principprogrammet finns också en kommentar om att man ”enbart av synnerligen motiverande skäl omvandlar byggnader på områden för institutioner för utvecklingsstörda till boendeenheter inom öppenvården”.

Seminarie om boende

FDUV arrangerade den 23 januari 2010 på Vega- huset i Helsingfors ett seminarium om byggande av bostäder. De största producenterna presenterade sig, såsom ASPA-palvelut och Kehitysvammaisten palvelusäätio. Direktör Jarmo Linden från ARA (Statens finansierings- och utvecklingscentral kring boende) berättade om ARA:s stöd.

Ann-Christine Österbacka från Kårkulla Samkommun och föreningen Stjärnhemmet samt DUV i Karlebynejden berättade om sina erfarenheter. Seminariet samlade drygt 30 deltagare, de flesta anhöriga som är intresserade av boendeplatser för sina barn.

Seminarimaterialet finns på FDUV:s webbsida: www.fduv.fi/infobank/forelasningar/

I Finland bor ungefär 2 400 personer med utvecklingsstörning fortfarande på institution.

Det finns 18 institutioner för utvecklingsstörda.

Ungefär 13 000 personer med utvecklingsstörning bor hemma hos anhöriga, av dem är hälften vuxna. En stor del av dem behöver en möjlighet att bo självständigt.

Lärum-förlagets utställning på Educamässan. Längst till vänster Desirée Engvall från Serholt Läromedel AB och Ulla Stina Åman från Lärum.

Lärum-förlaget på Educamässan

Educamässan är det största riksomfattande evenemanget inom skola och undervisning i Finland. Mässan ordnas årligen i slutet av januari i Helsingfors Mässcentrum.

I år ordnades mässan fredag och lördag 29–30 januari. Mässan samlade drygt 210 utställare och över 12 000 besökare. Föreläsningar och miniseminarier avlöste varandra under två intensiva dagar.

De finlandssvenska förlagen Söderströms, Schildts, Fontana media och Lärum-förlaget deltog första gången i Educamässan i fjol. Det blev mycket uppskattat av de finlandssvenska mässbesökarna. De finlandssvenska förlagen fanns med även detta år.

Lärum-förlaget, som ägs av FDUV, marknadsför och producerar material för olika grupper i behov av särskilt stöd. Sortimentet består av undervisningsmaterial för elever med särskilda

behov, facklitteratur om olika handikapp och undervisningsmetoder, lättläst litteratur och sinnesstimulerande material.

Lärum har i många år marknadsfört produkter från Serholt Läromedel AB i Sverige. Serholt har ett brett sortiment av material för språkinläring, matematik och livskunskap. Materialet är lätt att ta till sig, mycket tack vare de helt underbara illustrationerna. En stor del av materialet kan med fördel användas för elever med särskilda behov.

De första produkterna från Serholt kom med i Lärums sortiment redan 2003. Materialet blev genast mycket uppskattat av finlandssvenskarna.

Spelet Motsatsord från Serholt Läromedel AB.

Sedan dess har Lärum kontinuerligt utökat sortimentet av produkter från Serholt. Nu har de båda förlagen inlett ett intensifierat samarbete där Lärum marknadsför hela Serholts sortiment

Läromedels- och materialutställningar våren 2010

Söderströms, Schildts, Fontana Media och Lärums medverkar

Tisdagen den 2.3, Malms skola i Pargas, kl. 14–17

Onsdagen den 3.3, Seminarieskolan i Ekenäs, kl. 14–17

Torsdagen den 4.3, Kvarnbackens skola i Borgå, kl. 14–17

Måndagen den 8.3, Carleborgsskolan i Nykarleby, kl. 14–17

Tisdagen den 9.3, Oxhamns skola i Jakobstad, kl. 14–17

Onsdagen den 10.3, Stadshuset i Karleby, kl. 14–17

Torsdagen den 11.3, Närpes skolcentrum, kl. 14–17

Söderströms, Schildts och Lärums medverkar

Onsdagen den 17.3, Koskeby lågstadieskola, Vörå, kl. 14–17

Ovan där

Sångsolist:

Annika

Backman

Flygel och sång:

Johanna Hagert

Cello och sång: Mats Backman

Klarinett: Bengt Backman

Arrangemang: Mats Backman,

Johanna Hagert

Sångsolisten Annika Backman som representerade Finland i Eurovisions-schlagertävlingen för handikappade i Holland hösten 2002 med Abba låten *I have a dream* har utkommit med sin andra soloskiva. *Ovan där* utkom till advent 2009 och kunde presenteras i samband med Houtskärs kyrkliga folkhögskolas 70-års jubileum 29.12.2009. På Annikas båda soloskivor har hon ackompanjerats av sin kusin Johanna Hagert som tillsammans med sin far Mats Backman ansvarat för arrangemangen.

Skivan är ett gott exempel på hur vi som unika individer med speciella förmågor kan sammanstråla och producera nya verk tillsammans. Innehållet i skivan *Ovan där* består långt av den repertoar som i tiderna fick folkhögskolan i Houtskär att bli känd som den "sjungande folkhögskolan" då Annikas och Johannas farfar Lars Backman var sång och musikedare i skolan. Annikas sång bevarar därmed ett kulturarv från Houtskär som avspeglar ett religiöst motiv. Texten framkommer tydligt i sången och tonerna bärs säkert fram med Annikas klara stämma samtidigt som det välproducerade ackompanjemanget, bakgrundsstämmorna och instrumenten pryder musiken till en fin helhet.

Christoffer Isaksson

i Finland. I praktiken betyder det att hela Serholts sortiment finns till påseende i Lärums materialutställning i Vasa. Serholts produktkatalog kommer i finlandsversion med europrijsättning och distribueras till alla svenskspråkiga skolor, förskolor och andra intresserade i Finland. En positiv nyhet för Lärums kunder blir att priset sänks på många Serholtprodukter!

Under våren kommer Lärums och de övriga finlandssvenska förlagen att

hålla sedvanliga läromedels- och materialutställningar runtom i Finland. Nytt för i år är att Lärums deltar även i södra Finland. Vecka 9 hålls utställningar i Borgå, Ekenäs och eventuellt Pargas, vecka 10 blir det Österbottenrunda till Nykarleby, Jakobstad, Karleby och Närpes, vecka 11 står Vörå i tur.

Text: Camilla Sundqvist

Foto: Anne Wetterhoff

Lisbeth Hemgård från FDUV i samspråk med Andreas och Martin Serholt från Serholt Läromedel AB.

Seminarium i Vasa och Helsingfors

Bemötande av personer med Aspergers syndrom

Över 150 personer, största delen skol- och daghemspersonal, deltog i seminarierna om Aspergers syndrom i Vasa och i Helsingfors. Seminarierna var ett samarbete mellan FDUV och Finlands Svenska Autism- och Aspergerförening. Tack vare samarbetet kunde flera olika sakkunniga föreläsare delta.

Föreläsare i Vasa var läkaren Pekka Räisänen, psykologen Ulla-Maria Gräsbeck, forskaren Katja Valkama och specialläraren Anita Ribacka samt i Helsingfors neuropsykologen Mia Nykopp, pedagogiska handledaren Sanna Gröndahl och specialinriktade fysioterapeuten Erwin Borremans. Moderator för seminarierna i Helsingfors var Lisbeth Hemgård och i Vasa Eivor Larpes och tack vare dem engagerades publiken i att aktivt ställa frågor

Under seminarierna diskuterades de centrala elementen i Aspergers syndrom och hur stort stöd som behövs. Under flera presentationer framkom det att skalan är bred och att svårigheterna är varierande hos barn, ungdomar och vuxna med Aspergers syndrom.

Vad behöver omgivningen veta?

Som medmänniska, arbetskamrat eller familjemedlem ska man vara förberedd på att vissa saker kräver lång extra möda och inte går automatiskt. Rutiner är viktiga så förbered personen som har Aspergers syndrom i god tid på vad som ska hända. Visuella strategier så som schema, arbetsordning och tydliga instruktioner är viktiga.

Specialintressen kan användas för att få personen att pröva på något nytt och för att höja motivationen. Eftersom personer med Aspergers syndrom upplever detaljer som viktiga kan de ha svårt med att se helheter. Ett behov

Specialpedagog Eivor Larpes öppnar seminarierna i Vasa.

av att göra allt perfekt och att se saker svart på vitt kan skapa svårigheter i vardagen. Olika slags överkänslighet i sinnen kan medföra att personen med Asperger betar sig egendomligt, för sådana som inte känner till orsaken.

Personer med Asperger kan vara känsliga för ljus, ljud, lukt och konsistens och äta ensidig kost för att undvika mat som kan kännas obehaglig.

Att förstå hur andra tänker

Personer med Aspergers syndrom behöver ofta hjälp med att förstå sina egna känslor, sätta ord på dem och uttrycka dem på ett socialt acceptabelt sätt. Många forskare tror att personer med autism/asperger även har svårt att föreställa sig andras tankar (kallas för Theory of Mind). Då blir det också svårt att förstå sig på världen. Tillgång till jämnåriga räcker inte utan undervisning i sociala aktiviteter behövs. Det behövs hjälp av andra för att personen ska kunna tolka små variationer i människors uttryck och hållning. För människor i omgivningen gäller det att uttala vad de känner och varför, det räcker inte med att kasta en ilsken blick för den kan gå förbi totalt.

En person med Aspergers tolkar det som någon säger bokstavligt och

har svårt att tolka tonfall rätt. Så hur darrig och upprörd mammas röst än är då hon ringer Kalle på mobilen, lär det inte leda till snabbare tag att ta sig hem en vardagskväll till exempel. Personerna har också en svårighet i att skilja på avsiktliga och oavsiktliga handlingar och vad folk skrattar åt i en social situation kan kännas oförklarligt.

Text: Elina Sagne

Foto: Elina Sagne & Anne Wetterhoff

“Det som avviker, och därmed är onormalt, måste inte nödvändigtvis vara sämre.”

Hans Asperger 1938

Erwin Borremans och Mia Nykopp föreläste i Helsingfors.

Möjlighet att ansöka om bidrag, stipendium från

Desirée Grotenfelts fond

Fonden understöder ”mindre bemedlade personer med utvecklingsstörning genom att i första hand möjliggöra deltagande i lägerverksamhet och i andra hand möjliggöra deltagande i resor och kurser. Understöd kan även ges för stödpersoner så att personer med utvecklingsstörning kan delta i ovannämnda verksamhet.”

En fritt formulerad ansökan kan sändas senast 20.4.2010 till

FDUV / Desirée Grotenfelts fond
Nordenskiöldsgatan 18 A
00250 Helsingfors

Till ansökan bör bifogas senaste skatteintyg där det framkommer personens ekonomiska situation.

För ytterligare information kontakta

fritidskoordinator Mailen Murmann
tfn (09) 43 42 36 16, mailen.murmann(a)fduv.fi
eller
verksamhetsledare Lisbeth Hemgård
tfn (09) 43 42 36 11, lisbeth.hemgard(a)fduv.fi

FDUV:s etiska forum erbjuder kontakt och samtal

FDUV:s etiska forum är ett samarbete mellan

FDUV
www.fduv.fi

STEG FÖR STEG
www.fduv.fi/stegforsteg

KÅRKULLA SAMKOMMUN
www.karkulla.fi

FINLANDS SVENSKA AUTISM-
OCH ASPERGERFÖRENING
www.autism.fi

KYRKANS CENTRAL
FÖR DET SVENSKA ARBETET
www.evl.fi/kkh/kcsa

Funderar du över något?
Känns något inte bra?
Har du ett ärende?

Etiskt forum erbjuder kontakt och samtal då du

- » önskar information
- » är felbehandlad
- » vill ställa frågor
- » har en intressekonflikt

vi kommunicerar per

- » telefon
- » brev
- » e-post

och erbjuder

- » dialog
- » diskussion
- » utlåtande
- » nätverk

FDUV

Etiskt forum finns till för dig.
Vår uppgift är att:

- betona människovärdet för personer med funktionshinder
- motverka diskriminering
- ge stöd åt dem som själv inte kan tala för sina rättigheter och behov
- främja etiken i vardagen
- uppmuntra till dialog

Du kan kontakta oss genom att skriva eller ringa.

e-post: [etiskt.forum\(a\)fduv.fi](mailto:etiskt.forum(a)fduv.fi)

telefon: (09) 434 23 60

adress: Nordenskiöldsgatan 18 A, 00250 Helsingfors

www.fduv.fi/etiskt_forum

John Pelkonen, arbetstagare på McDonalds i Borgå och Gunveig Söderbacka, regional ledare på Kårkulla samkommun berättar om sina erfarenheter.

Slutrapporten för projektet
Arbete genom samarbete

Slutseminarium 20.1.2010 i Vasa

Arbete genom samarbete

Att ha ett arbete ger, förutom förbättrad ekonomisk situation, en självkänsla och en upplevelse av att man är en naturlig del av samhället. Med lite stöd kan personer med utvecklingsstörning också arbeta på den öppna arbetsmarknaden.

Onsdagen den 20 januari 2010 ordnades slutseminariet för projektet Arbete genom samarbete i Trefaldighetskyrkans Krypta i Vasa. Det tvååriga projektet har administrerats av FDUV och finansierats av kyrkans insamling Gemensamt Ansvar 2008. Målet med projektet har varit att förbättra arbetssituationen för personer med utvecklingsstörning/funktionsnedsättning.

Slutseminariet samlade ca 30 deltagare och lockade till intressanta diskussioner. Verksamhetsledaren på FDUV, Lisbeth Hemgård och stiftssekreteraren i Borgå stift, Tua Sandell öppnade seminariet. Under dagen presenterades den pinfärska slutrapporten som bland annat innehåller resultatet av den första kartläggningen om arbete för svenskspråkiga personer med utvecklingsstörning i Finland.

Två exempel på fungerande arbetsplatser presenterades också. John Pelkonen som arbetar på McDonalds i Borgå och Jimmy Vikström som arbetar på Sale i Pedersöre berättade om sina arbeten. Ingemo Pörn som är arbeidskonsulent på Arbetskliniken i Jakobstad berättade om hur hon arbetar enligt metoden Arbete med stöd.

Slutrapporten finns på FDUV:s webbplats men den kan

Delaktighet genom arbete?

Personer med utvecklingsstörning
på väg mot arbete med lön

onsdagen den 19 maj 2010
kl. 9.00–17.00

Helsinki Congress Paasitorni, Helsingfors

Ett tvåspråkigt slutseminarium för
projekten som finansierats via
Gemensamt Ansvar 2008.

Seminariet kostar 80 € inkl. lunch och kaffe.

Bindande anmälan senast 16.4.2010 på
webbsidan <http://kehitysvammaliitto.fi>
Mera information www.fduv.fi/kalender

också fås genom att ringa eller sända e-post till Tina Holms, tfn (06) 319 56 55 och e-post: [tina.holms\(a\)fduv.fi](mailto:tina.holms(a)fduv.fi).

Ett tvåspråkigt slutseminarium för projekten som finansierats via Gemensamt Ansvar 2008 ordnas onsdagen den 19 maj 2010 kl. 9–17 i Helsingfors.

Text och foto: Tina Holms

Seminarium om kärlek, sexualitet och den nya generationen unga med intellektuell funktionsnedsättning

FDUV ordnade i december i Helsingfors och Korsholm ett seminarium om sexualitet och kärlek med docent Lotta Löfgren-Mårtenson från Sverige. Lotta Löfgren-Mårtensons besök var ett av flera evenemang under temaveckan för personer med utvecklingsstörning som firades 30.11–6.12.2009. Under temaveckan erbjöds olika program runtom i Finland på både svenska och finska.

Lotta Löfgren-Mårtenson pratade om sitt jobb som Sveriges första kurator i specialskola. Hon började för 20 år sedan med att starta tjej- och killgrupper för unga med utvecklingsstörning och med att prata om kärlek och sexualitet. Hennes första bok *Sexualitet och integritet* skrev Löfgren-Mårtenson ”som ung och upprörd”. Som nyutexaminerad socionom lade Löfgren-Mårtenson märke till att unga personer med utvecklingsstörning växte upp i en mycket påpassad miljö, där det fanns lite plats för integritet och intimitet. De ungas enda chanser till samspel skedde ofta under organiserade former, då ett helt gruppboende åkte på dans som skedde tre timmar var sjätte vecka. Oavsett om personerna var 18, 28, 48 eller 68 år gamla började dansen klockan 19.00 och slutade 22.00.

Det var denna speciella sociala och påpassade värld som Lotta Löfgren-Mårtenson ville beskriva och utreda i sin doktorsavhandling *Får jag lov?* år 2003. I hennes forskning fann hon flera problem. Ett av problemen var hur svårt det är att utveckla sin självständighet samtidigt som man är beroende. Löfgren-Mårtenson har tittat på kärlek och sexualitet ur ett samspelsperspektiv, där den unga står på två skilda ben. Det ena benet är vad de anhöriga tycker och det andra är vad personalen tycker. Löfgren-Mårtenson upplever att de unga kan ha svårt att hitta sin självständighet då de för att protestera de facto måste be om hjälp för att kunna frigöra sig från sina föräldrar.

Löfgren-Mårtenson betonar att hon i sin forskning även tittat på vad som är allmänmänskligt, vår samhällskultur och ungdomskultur och vad som kan ses som unikt hos unga personer med utvecklingsstörning. Personer med utvecklingsstörning växer upp med samma tidningar, tv och samma internet som omgivningen runt omkring. Löfgren-Mårtenson nämner de sexuella manus

Lotta Löfgren-Mårtenson och Maria Österlund diskuterar böcker som Lotta skrivit.

som alla människor socialiseras in i varken vi vill det eller inte. Tidsbundna, samhälleliga och kulturella normer och värderingar påverkar vårt sätt att tänka om sexualitet. Vi lär oss svaret på olika frågor som till exempel vem det är okej att ha sexuellt umgänge med.

Mera information www.lofgren-martenson.com

*Text: Elina Sagne
Foto: Anne Wetterhoff*

Temaveckan för personer med utvecklingsstörning firades 30.11–6.12.2009. Under temaveckan erbjöds olika program runtom i Finland på både svenska och finska.

FPA familjekurser 2010

– riktar sig till hela familjen, även syskon

FDUV/pro.studium arrangerar sommaren 2010 två FPA-kurser för familjer som har ett barn i skolåldern med funktionshinder. Kurserna riktar sig till familjer i hela Svenskfinland.

Barn med funktionshinder/utvecklingsstörning 8–13 år

7–11.6.2010

OBS! Nytt datum

Folkhälsan Botnia Ab/ Norrvalla, Vörå

Kursnummer 36460

Skicka in ansökan senast 5.3.2010

Tema: information till föräldrarna gällande barnets funktionshinder och hur barnet och familjen kan stödjas på bästa sätt. Kursen är delvis inriktad på ridterapi och klienten får två förmiddagar rida under ledning av ridterapeut.

Kursen riktar sig till hela familjen, även syskon.

Övernattning måndag–torsdag, 5 kursdagar.

Barn 9–14 år – barn med Downs syndrom

14–18.6.2010 (mån–fre)

Päiväkumpu Badhotell, Karislojo

Kursnummer 36441

Skicka in ansökan senast 10.3.2010

Tema: information till föräldrarna gällande barnets funktionshinder och hur barnet och familjen kan stödjas på bästa sätt. Barnen deltar i övningar individuellt och i grupp kring kroppsgestaltning, motion och matvanor. Ledd simundervisning. Olika grupplekar och spel som främjar kommunikation och ökad självständighet.

Kursen riktar sig till hela familjen, även syskon.

Övernattning måndag–torsdag, 5 kursdagar.

Kurserna är avgiftsfria för deltagarna, kost och logi ingår.

Ansökan till kurserna görs på FPA:s blanketter Ku102r som finns på FPA:s lokalbyråer eller på FPA:s webbplats: www.fpa.fi

Till ansökan bifogas ett läkarutlåtande (B eller C-intyg), en kopia av epikris eller habiliteringsplan. Intygen skall innehålla noggranna uppgifter om barnets helhetssituation: om de extra insatser som behövs i och med funktionshindret så som t ex utredningar om olika terapier. För att FPA skall kunna bevilja kursen bör det framgå i intygen att läkaren rekommenderat barnet/familjen att delta i anpassningskursen. Intygen får inte vara mer än ett år gamla. Ansökningsblanketterna och intygen skickas till FDUV. FDUV skickar alla handlingar till FPA som fattar beslut.

Ansökningsblanketterna och intygen skickas till:

FDUV/Elina Sagne, Nordenskiöldsgatan 18 A, 00250 Helsingfors

Närmare information om kurserna ger Elina Sagne tfn (09) 43 42 36 15

e-post: [elina.sagne\(a\)fduv.fi](mailto:elina.sagne(a)fduv.fi)

Kurser på Vegahuset våren 2010

Nordenskiöldsgatan 18 A, Helsingfors

Lördagsskoj för hela familjen

Lördagen den 6 mars 2010 kl. 11.00–15.00

Målgrupp: Familjer som har yngre och/eller äldre barn

Lördagen den 6 mars kan hela familjen delta i en dag som har föräldraskap som tema. Diskussion om uppfostringsfrågor, kraftkällor och framförallt möjlighet att träffa andra föräldrar.

Ledare kommer att finnas på plats, hela familjen är välkommen. Du kanske känner några ledare från tidigare kurser eller läger. Barnen/de unga har roligt program där alla sinnen aktiveras och som omformas enligt de behov som finns. Syskonen har delvis gemensamt men också eget program. Kom och bekanta dig med Vegahuset!

Avgift: En liten avgift för lunch upp bärs, barnen/de unga äter gratis.

Sista anmälningsdatum: 1.3.2010

Föreläsningar om sömnsvårigheter och sensorisk integration

Datumet är ännu öppet. Arrangeras under våren 2010.

Många barn och vuxna med utvecklingsstörning har sömnsvårigheter. Niki Linblom har forskat i sömnstörningar och föreläser för anhöriga, personal och andra intresserade.

Processen sensorisk integration påverkar vår vardag hela tiden. Alla sinnen sänder den information de tar emot vidare till hjärnan, där den tolkas och organiseras. Kom och lär dig mer om sinnenas funktion samt passivitet och/ eller överkänslighet i sinnen.

Vardagslycka

Onsdagen den 17 mars 2010 kl. 12.00–16.00

FDUV och nätverket Min familj ordnar seminariet Vardagslycka i Vegahuset.

Seminariet är avgiftsfritt. Mera information på www.minfamilj.fi.

Anmälan: [gun.andersson\(a\)folkhalsan.fi](mailto:gun.andersson(a)folkhalsan.fi)

Ett speciellt och vanligt liv

21–22.5.2010

Syskonkurs för äldre syskon på Vegahuset. Är du ett syskon över 18 år så är denna kurs för dig! Kom med och träffa andra som har liknande erfarenheter som du.

Tema på kursen är upplevelser i att vara syskon till en person med funktionshinder. Enligt deltagarnas önskemål kan olika sakkunniga delta i kursen.

Sista anmälningsdatum: 26.4.2010

Anmälan: www.fduv.fi/kalender

Närmare information:

Elina Sagne, (09) 43 42 36 15, [elina.sagne\(a\)fduv.fi](mailto:elina.sagne(a)fduv.fi)

Alla Kan

Kommunicera

- på sitt eget sätt

LÄRUM

Åbo Akademi

Mässa och föreläsningar

Alternativ och kompletterande kommunikation
Kommunikationshjälpmedel
Begåvningsstödjande hjälpmedel

Fritt inträde till mässan
och föreläsningarna.
Förhandsanmälan till
föreläsningarna.

Onsdagen den 14 april 2010 kl. 13-18, Academill, Strandgatan 2, Vasa

Föreläsningar

- 14.00 – 14.45 Varför AKK?
Anette Nylund, leg. talterapeut, Folkhälsan
Vad är AKK? Varför kommunicerar vi? Vilka rättigheter har vi till kommunikation, även då vi inte kan uttrycka oss med ord?
- 15.00 – 15.45 Begåvningsstödjande hjälpmedel
Susanna Gröndahl, pedagogisk handledare, Kårkulla samkommun
Föreläsningen behandlar olika kognitiva funktionshinder, t.ex. bristande central koherens, exekutiva funktioner samt vad theory of mind (mentalisering) innebär. Hur kan du i vardagen stöda personer som har svårigheter/brister inom dessa områden? Vad avses med perceptionsstörningar och hur kan du i vardagen beakta dessa.
- 16.00 – 16.45 TAKK (tecken som AKK)
Charlotte Snellman, Spec.btg. lärare/daghemsförest., Snäckan förskola/specialdaghem
I föreläsningen ingår stödtecken, bilder, språkpåsar och andra hjälpmedel. Ytterligare behandlas olika metoder och arbetssätt för att locka fram språket och kommunikationen.
- 17.00 – 18.00 Lek och lär med GAKK (grafisk AKK)
Sonja Haga-Erickson, talterapeut, Tikoteket, Vasa Centralsjukhus
Under föreläsningen får du konkreta tips på hur du kan använda AKK i daghem och skola.

Speakers Corner

Under dagen har både mässbesökare och utställare möjlighet att ge kort information om kommande händelser, produkter eller andra nyheter i Speakers Corner. Meddela arrangören om deltagande i Speakers Corner så avsätts tid för presentation/framträdande. Tiden är begränsad till max. tio minuter per framförande.

Ingen förhandsanmälan till mässan, enbart till föreläsningarna senast 1.4.2010 till

Ulla Stina Åman, e-post: ullastina(a)larum.fi eller via telefon (06) 319 56 57

Uppge vid anmälan i vilken föreläsning du önskar delta!

Mera information www.fduv.fi/kalender

Arrangörer: Lärum och SPERES med samarbetspartners.

UNGDOMSKURS

19–21.3.2010 Norrvalla

Välkommen med på familjekurs till Norrvalla

För vem? Hela familjen, även syskon. Helgen passar för unga som är ca 15 år och uppåt.

Programmet: Föräldrarna träffas och pratar med varandra. Ungdomarna och syskonen har möjlighet att simma, bada bastu, fundera på vad det betyder att bli självständig, titta på film och besöka ett stall.

Familjerna och ledarna sover på hotellet. Logi och mat ingår. Deltagaravgift: 60 €/förälder, 30 €/ungdom och syskon.

Mera information: Annika Björne, 06-319 5652

Anmälan: anmalningar@larum.fi

Sista anmälningsdatum **26 februari 2010**

Se även www.fduv.fi/kalender

VÄLKOMMEN!

Parkurs

i Åbolands vackra skärgård

23–25 april 2010

Kasnäs Skärgårdsbad

På Kasnäs Skärgårdsbad njuter du av god mat och högklassigt boende i en idyllisk havsmiljö på Kimitoöns sydspets, i hjärtat av Åbolands vackra skärgård.

När har du senast haft tid och ork att satsa på ditt parförhållande?

Det är dags att uppdatera sina danssteg och må gott i havsluften! Under helgen finns tid att pyssla om varandra, ha gemenskap med andra par, och att lyssna till en familjeterapeut som leder diskussionen.

Deltagaravgift: 75 euro/förälder

Anmälan: Ring, skriv ett mejl eller ett brev till FDUV/Elina Sagne, [elina.sagne\(a\)fduv.fi](mailto:elina.sagne(a)fduv.fi), Nordenskiöldsgatan 18 A, 00250 Helsingfors och anmäl ditt intresse. Det finns ingen åldersgräns för föräldrarna som vill delta. Föräldrar från hela Svenskfinland är välkomna.

Inblick i funktionshinder

Föreläsningsserien ordnas av FDUV i samarbete med Arbis i Vasa och Arbis i Helsingfors.

Målgrupp är anhöriga, personer med funktionshinder, mor- och farföräldrar, vänner, professionella, studerande och andra intresserade.

Ingen förhandsanmälan behövs.

Föreläsningar på Vasa arbis:

Vem är Kajsa, John och Magdalena?

Onsdagen den 3 mars 2010

Utmaningar och möjligheter för personer med utvecklingsstörning.

Jag kan och vill arbeta – tre personer med utvecklingsstörning berättar om sina arbeten

Onsdagen den 7 april 2010

Sofia Kullberg, FDUV, ger information om möjligheten att ha en person med utvecklingsstörning i arbete.

Föreläsningar på Helsingfors arbis:

Föräldraperspektiv på integrering i skolvärlden

9.3.2010, tisdag kl. 18.05–19.35, rum 23

Ann-Marie Knuuttila, speciallärare

Hur kan vi främja motoriken?

6.4.2010, tisdag kl. 18.05–19.35, rum 23

Anne Kokko, fysioterapeut

Gula Pressen

Februari 2010

Kalender 2010

3.3 Vem är Kajsa, John och Magdalena?

Utmaningar och möjligheter för personer med utvecklingsstörning. Vasa arbis. Mera info på sidan 15

6.3 Lördagsskoj för hela familjen på Vegahuset i Helsingfors. Mera info på sidan 13

9.3 Föräldraperspektiv på integrering i skolvärlden. Helsingfors arbis. Mera info på sidan 15

17.3 Vardagslycka på Vegahuset i Helsingfors. Mera info på sidan 13

19–21.3 Familjekurs för unga personer med funktionshinder på Norrvalla i Vörå. Mera info på sidan 15

24.3 Den närmaste kretsen: BAMSE-gruppens 1-års jubileum på Vegahuset i Helsingfors. Mera info på sidan 16

6.4 Hur kan vi främja motoriken? Helsingfors arbis. Mera info på sidan 15

7.4 Jag kan och vill arbeta – tre personer med utvecklingsstörning berättar om sina arbeten. Vasa arbis. Mera info på sidan 15

VÅREN 2010 – Sömnsvårigheter och sensorisk integration på Vegahuset. Mera info på sidan 13

14.4 Alternativ och kompletterande kommunikation. Mässa och föreläsningar på Academill i Vasa. Mera info på sidan 14

17.4 Dansgala på Norrvalla i Vörå.

23-25.4 Parkurs i Åbolands vackra skärgård, Kasnäs Skärgårdsbad. Mera info på sidan 15

19.5 Delaktighet genom arbete? Tvåspråkigt slutseminarium för projekten som finansierats via Gemensamt Ansvar 2008 på Helsinki Congress Paasitorni. Mera info på sidan 10

21–22.5 Ett speciellt och vanligt liv. Syskonkurs för syskon över 18 år på Vegahuset i Helsingfors. Mera info på sidan 13

OBS! Nytt datum

7–11.6 FPA-familjekurs för barn med funktionshinder/utvecklingsstörning 8–13 år på Norrvalla i Vörå. Mera info på sidan 12

14–18.6 FPA-familjekurs för barn med Downs syndrom 9-14 år. Päiväkumpu Badhotell, Karislojo. Mera info på sidan 12

Den närmaste kretsen: BAMSE-gruppens 1-årsjubileum

FDUV

24.3.2010 kl. 17.00 på Vegahuset, Nordenskiöldsgatan 18 A, Helsingfors

Välkommen på **gratis föreläsning** med Inger Carlson, kursledare vid centret för sorgebearbetning i Jakobstad kl. 17 och framåt.

Målgrupp: Den närmaste kretsen hos en familj med barn med specialbehov (mor- och farföräldrar, syskon, vänner, stödpersoner med flera).

Arr: BAMSE-gruppen (stödgrupp för föräldrar med specialbarn), FDUV och Habben (Folkhälsan)

Anmälan till Elina Sagne, elina.sagne(a)fduv.fi, (09) 4342 3615